

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De Israelische veiligheidsindustrie en de bezetting

Nieuwe antiterreur-technologieën verkopen goed op de buitenlandse markt

Grassiani, E.

Publication date

2016

Published in

De Brug

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Grassiani, E. (2016). De Israelische veiligheidsindustrie en de bezetting: Nieuwe antiterreur-technologieën verkopen goed op de buitenlandse markt. *De Brug*, 103.
https://www.academia.edu/31253148/De_Israelische_veiligheidsindustrie_en_de_bezetting_-_De_Brug_2016

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

De Israelische veiligheidsindustrie en de bezetting

Nieuwe antiterreur-technologieën verkopen goed op de buitenlandse markt

Beveiligingstechnologie is een belangrijk Israelisch exportartikel. Veel oud-militairen verdienen er een goede boterham aan. Dat al deze nieuwe technologieën rechtstreeks een gevolg zijn van de Israelische bezetting van de Palestijnse gebieden – en daar meestal uitvoerig zijn ‘getest’ – wordt verzwegen.

Erella Grassiani

De Brug / december 2016

20

Mijn onderzoek gaat over de wereldwijde Israelische veiligheidsindustrie. Ik ben geïnteresseerd in beveiligingstechnologieën zoals muren, hekken en digitale technologie, maar vooral in de ideeën die daarachter schuilgaan. Ik stel vragen over de manier waarop ideeën over wat veiligheid is, en wat veilig zijn betekent, worden overgedragen van de ene (nationale) context naar de andere. Hieronder vallen ook vragen over wie gezien wordt als een vijand en hoe men hem of haar kan tegenhouden. Dergelijke ideeën zijn cultuur-afhankelijk, en worden beïnvloed door de manier waarop mensen en samenlevingen in het algemeen kijken naar de wereld om hen heen, en in welk hokje zij anderen plaatsen. In het geval van Israel zijn we bekend met de context: veel van zijn ideeën over veiligheid en veiligheids-technologieën zijn ontwikkeld en gebruikt tegen Palestijnen. Ideeën over wie de ‘vijand’ is, zijn zeer duidelijk: het is de Palestijnse ‘terrorist’ die als doel heeft Israel en zijn burgers te raken. Deze ideeën en technologieën worden, ook al zijn ze ontwikkeld voor binnenlands, militair gebruik, tegenwoordig op commerciële wijze naar het buitenland geëxporteerd.

Binnen mijn onderzoek vind ik het belangrijk om stil te staan bij de machtsongelijkheid in Israel en Palestina, en dit verschil als uitgangspunt voor mijn analyses te nemen. Het op die manier analyseren van Israel betekent dat ik kritisch

kijk naar de militaire bezetting van de Palestijnse gebieden, waar de Israelische staat vrijwel alle facetten van het leven van de Palestijnse bevolking controleert.

Obsessie met veiligheid

Sinds zijn oprichting heeft Israel vele oorlogen gevochten, en wordt het land door de internationale gemeenschap en in het bijzonder door zichzelf gezien als slachtoffer van de agressieve Arabische wereld er omheen. Het gevoel van constante belegering heeft zich diep geworteld in de staat en in de samenleving, en is de afgelopen decennia alleen maar toegenomen. Sinds de Eerste Intifada (Palestijnse opstand) in de tweede helft van de jaren tachtig en de zelfmoordaan-slagen en het failliet van het Oslo-vredesproces begin jaren negentig van de vorige eeuw is de Israelische samenleving in toenemende mate geobsedeerd geraakt door een gevoel van onveiligheid en het gevecht tegen wat voor dreiging dan ook, of deze nou echt is of ingebeeld.

Als we kijken welke vormen de militaire bezetting van de Palestijnse gebieden aanneemt, dan zien we muren, hekken, camera's, militaire voertuigen, helikopters, vliegtuigen, militaire uniformen, wapens, helmen, checkpoints en communicatieapparatuur die veelal gebouwd en/of ontwikkeld zijn binnen het Israelische leger en gebruikt worden door

Israelische militairen. Veel minder zicht hebben we op de ideeën en concepten die schuilgaan achter het militaire optreden van het Israelische leger. Nieuw-ontwikkelde technologieën, systemen en ideeën die deel uitmaken van dit systeem van bezetting, zoals nieuwe wapens, robottechnologieën en voertuigen, worden tijdens protesten, of tijdens militaire operaties, uitgeprobeerd. Israel heeft, door zijn ervaring in de Palestijnse gebieden waar het ‘terrorisme bevecht’ en oorlog voert om ‘de veiligheid’ van Israeli's te waarborgen, een internationale status en een bijna mythische reputatie ontwikkeld als expert op het gebied van ‘anti-terreur’, ‘verdediging’ en ‘veiligheid’. Israel bevestigt deze status maar al te graag en exporteert zijn kennis en experts naar het buitenland; daarbij gaat het om ideeën, technologieën en complete veiligheidssystemen. Belangrijk is om te benadrukken dat deze experts voortkomen uit de gemilitariseerde samenleving die Israel is. Het zijn ex-militairen, die vaak als beroepssoldaten in het Israelische leger dienden of bij de Israelische geheime diensten, waarna zij naadloos een nieuwe carrière vonden in de private veiligheidsindustrie. Deze industrie die floreert, sluit aan bij de wereldwijd toenemende gevoelens van angst en vrees voor terreuraanslagen. Het bedrijfsleven speelt hier maar al te graag op in. Het is belangrijk om te bena-

FOTO: RYAN RODRICK BEILER / JACTIVESTILLS

Israëlische militairen schieten traangasgranaten af tijdens een demonstratie in de Palestijnse stad Hebron

drukken dat enige verwijzing naar de militaire bezetting van de Palestijnse gebieden, waar deze experts hun kennis en expertise vandaan halen, bijna geheel ontbreekt.

Export van expertise

Op 18 juli 2015 werd in Nairobi, Kenia, het Westgate winkelcentrum heropend. Dit winkelcentrum was drie jaar geleden wereldnieuws na een bloedige aanval door Al Shabaab-militanten, waarbij 67 doden vielen. Een krant schreef het volgende over de heropening. 'IRG, het Israëlische beveiligingsbedrijf dat in 2014 werd ingehuurd, zegt dat Westgate nu het veiligste winkelcentrum in Nairobi is. Het team van directeur Chaim Cohen, dat bestaat uit ex-commando's uit het Israëlische leger, heeft het beveiligingspersoneel intensief getraind. "Beveiligen is ons leven. Het draait er bij ons niet om hoeveel beveiligingspersoneel er is - het gaat om het herkennen van alles wat verdacht is," aldus Cohen.' Dit voorbeeld toont duidelijk aan hoe Israëlische expertise wordt ingezet in een andere nationale context. In dit geval worden Israëlische veiligheidsmethodes ingezet tegen dezelfde 'dreigingen' waar Israël's mee te maken krijgen: islamitische terroristen zoals de Al Shabaab-beweging uit Somalië.

Net zoals dat geldt op andere plekken

wereldwijd hebben de Israëlische veiligheidsexperts, die in Kenia adviseerden, in het leger, en soms bij de inlichtingendienst, gediend. Zij werken voor Israëlische beveiligingsbedrijven of als zelfstandige consultants. De kennis en de technologie die deze consultants en bedrijven wereldwijd aan de man brengen kunnen direct worden herleid tot hun militaire en veiligheidsachtergrond in Israël. Ze vinden hun oorsprong in de controlemechanismen die door Israël worden ingezet in de bezette Palestijnse gebieden.

Wapenbeurzen

Een ander land waar veel Israëlische veiligheidsexperts hun waar en kennis aan de man brengen is de Verenigde Staten. Sommigen van hen zijn daar zelfs een eigen bedrijf begonnen. Zij verkopen hun 'Israëlische imago' als veiligheidsexperts om winkelcentra, scholen en bekende Amerikanen te beschermen. Een consultant verklaarde bijvoorbeeld dat het beveiligen van een beroemde acteur in Hollywood tegen stalkers niet heel veel anders is dan het bestrijden van Palestijnse terroristen. We zien ook hoe technieken om rellen de kop in te drukken, en die in Israël ontwikkeld werden, nu worden ingezet in Amerikaanse steden. Ook veel Latijns-Amerikaanse en Afrikaanse landen tonen interesse in dit soort

technologieën, en komen in groten getale naar veiligheidsbeurzen in Tel Aviv om dit soort producten en expertise af te nemen.

Dergelijke beurzen zijn belangrijke plekken voor Israëlische bedrijven om hun technologieën, en ideeën aan de man te brengen. In grote conferentieruimtes heeft elk bedrijf een grote of kleinere kraam. Klanten die voorbij komen lopen, kunnen tekst en uitleg krijgen bij digitale technologie die potentiële onruststokers en bedreigingen kunnen identificeren. Zij kunnen in gepantserde voertuigen klimmen of nep-invallen door beveiligingspersoneel bekijken, waarna zij de wapens en andere snufjes die bij zo'n inval worden ingezet, kunnen kopen bij de aanwezige bedrijven.

Deze technologieën en deze wapens staan echter niet op zichzelf. Zij worden ingeleid met uitgebreide verhalen over de veiligheidssituatie in Israël. Hooggeplaatst militair personeel, voormalige ministers van Defensie en directeurs van private bedrijven houden lezingen over de dreigingen waar Israël mee te maken krijgt, en de beste manieren om deze dreigingen tegen te gaan. Zij vertellen de meestal buitenlandse bezoekers, of klanten, hoe zij kunnen profiteren van de ervaringen die Israël op dat vlak heeft. Op deze manier wordt de Israëlische context, waarbij men te horen krijgt hoe serieus de bedreigingen wel niet zijn waar de Israëlische staat en samenleving mee te maken hebben, gebruikt om commercieel profijt te behalen. De bezetting - de kern van de zaak - blijft in deze verhalen, echter, volkomen en stelselmatig buiten beeld.

Dit is een bekorte versie van de lezing die Erella Grassiani, medeoprichtster en bestuurslid van gate48 en als antropologe verbonden aan de UvA, gaf op een conferentie over de Israëlische veiligheidsindustrie. Deze conferentie vond plaats van 14 tot 16 september in CREA, Amsterdam, en werd georganiseerd door gate48 - Platform voor Kritische Israeli's in Nederland, in samenwerking met de Leonhard-Woltjer Stichting, SECURCIT, NICA, Stichting Haëlla en CREA.